

BRÄNNPUNKTEN

Årg. 12 Nr 2 Sept. 1954

UR INNEHÅLLET

Dan, Diksen, Döls

och andra gruvkarlar i Schakt
Gustaf Adolf 3

Kring bokslutet 1953

Kommentarer i ord och bild ... 13

Information, sensation

på gruvbio 14

Läckande kranar

En sparkampanj 15

På resande fot

Koncernanställda har studierest 16

De leende dragen tillhör linbane-
mäslaren Hilding Nilsson i Schakt
Gustaf Adolf i Höganäs. Han är en
av gruvkarlarna i reportaget på s. 3.

"Världens mest underjordiska bio"

kallade en journalist den visningslokal, som inretts i Höganäs gruva 100 meter under jord och som hade urpremiär en av de sista dagarna i maj. Höganäsbolagets styrelse samt "fäderna" i Höganäs stad och Väsby kommun var de första biobesökarna, men de har sedan efterträtts av tusentals personer från all världens hörn. Den vackra stillfilmen, de instruktiva montrarna och inte minst den särpräglade miljön har fånglat alla och envar. Här förenas nytta med nöje. Under "Oss emellan sagt" och i en artikel på s. 14 får Ni läsa mer om denna Kullabygdens nya trestjärniga attraktion och syftemålet därmed. — På bilden ses Höganäs Rotaryklubb under ett gruvbiobesök.

”Brännpunkten”

har magrat ytterligare. Detta beror på att tidningen i fortsättningen skall komma ut med 6 nummer per år i stället för 4, och detta inom ramen för en reducerad budget.

Önskemålet om 6 nummer årligen i stället för 4 är gammalt, men det har först i år kommit till ett mera påtagligt uttryck genom en förfrågan från Produktionskollegiet till Redaktionen, huruvida en sådan omläggning vore genomförbar med hänsyn till förefintliga personella och övriga resurser. Efter en utredning blev svaret från vår sida ett ”Vi skall försöka”, och det är resultatet av det första försöket, som Ni nu har i Er hand. Vi hoppas, att Ni skall trivas med tidningen också i det nya utförandet.

Att de ökade

kontakttillfällena i och för sig är en vinning torde vara säkert. I år räknar vi dock med att kunna komma ut med ytterligare bara två nummer i det nya utförandet — omläggningen medför en rad tekniska problem, som det tar sin tid att bemästra — först fr.o.m. nästa år skulle det alltså bli 6 nummer per år, om allt går efter beräkningarna.

För övrigt

har det hänt en hel del, sedan vi sist träffades, och det var ju rätt längesedan, eftersom midsommarnumret i samband med omläggningen av tekniska skäl måste slopas. Bl.a. har vi att tänka på den sparkampanj, som i våras startades över hela koncernen i företagsnämndernas-samarbetskommittéernas regi. Sin signaturmelodi fick kampanjen genom den inledande stillfilmen ”Läckande kranar”. Av denna framgick kampanjens syfte: att stänga alla de tusen och en kranar, som både i verklig och överförd bemärkelse står och rinner över hela koncernen till rakt ingen nytta men som sammanlagt åstadkommer ett flöde av imponerande mått, vars motvärde i kronor kan räknas i sexsiffriga tal, om inte mera. För kampanjens förlopp redogöres närmare på s. 15. Här skall endast tilläggas, att våra anställda överallt till praktiskt taget 100 % slutit upp bakom kampanjen, men så är det ju också hur uppenbart som helst, att en sådan måste vara i alla parter intresse.

Men ibland

är det förstås inte alltid så påtagligt, att en kran står och läcker, det sker liksom i skym-

undan. Den ström av tusentals turister och andra besökande, som under årens lopp gästade Höganäs gruva, kan på sätt och vis sägas komma från en sådan kran. Vi har nämligen hittills inte på långt när utnyttjat den möjlighet till allsidig information, som erbjudit sig, utan mest inskränkt oss till att informera om gruvdriften. Fr.o.m. i år har vi ändrat på den saken. Inte så att förstå, att vi stängt kranen, dvs. stoppat besökarströmmen, men vi har så att säga ändrat dess karaktär, vi har sökt nyttiggöra den på ett annat sätt än tidigare. Detta har blivit möjligt genom den bio, som inrättats i gruvan 100 meter under jord — världens mest underjordiska bio, som en presskommentar löd efter premiären i slutet på maj. Om gruvbion och den nya given vid gruvbesök berättas utförligare på s. 14. Resultatet har hittills blivit gott: *besökarna* sätter värde på den allsidiga information, som de numera får till livs — inte minst belåtna är de många utlänningarna, som även de får den på sitt eget språk — *ciceronerna* har fått ett bekvämare och trevligare arbete, och *företaget* kan till en förhållandevis låg kostnad sprida kännedom om Höganäs-koncernen och dess produkter till ett stort antal människor och därigenom skapa förutsättningar för en vidgad försäljning.

Och försäljningen

har på ett alldeles särskilt sätt stått i centrum för uppmärksamheten. Konkurrensen är på alla håll hård: de som tror, att Höganäs-koncernen är på något sätt allenarådande på marknaden, tar miste. I ett sådant läge kommer *priset* på varan i förgrunden på ett helt annat sätt än annars: den producent, som kan sälja en god vara till det fördelaktigaste priset, har ett gott handicap gentemot sina medtävlare, även om priset ingalunda alltid ensamt har avgörande betydelse. Eftersom priset på koncernens produkter till största delen bestäms av tillverkningskostnaderna, förstår var och en, att dessa måste bringas ned, om någon väsentlig sänkning av priset skall vara möjlig. Den förutnämnda sparkampanjen, som i huvudsak vänder sig till de inom produktionen verkamma, är just ett led i strävandena att nedbringa tillverkningskostnaderna. Jämsides härmed måste emellertid försäljningsansträngningarna intensifieras, syftande till att öka försäljningsvolymen. Därigenom kan det i produktionsapparaten *nedlagda betydande kapitalet bättre utnyttjas*, vilket i sin tur medför en sänkning av kapital-kostnaden per producerad enhet eller m.a.o.

en sänkning av tillverkningskostnaderna. Det hela resulterar i ett slags kretsgång, där produktionens och försäljningens ansträngningar ömsesidigt stöder varandra.

En ökad export

är ett av de mål, som de ökade försäljningsansträngningarna syftar till. Den uppmärksamme iakttagaren har säkert observerat, att det pratats särskilt mycket utrikiska av de många besökare, som i år gästade vårt företag. Detta är ett av symptomen på den ökade kontakten med utlandet. Ett annat symptom, fastän mindre observerat utanför den trängre kretsen, är de många utländska broschyrer, prospekt etc., som i år lämnat trycket för vidare befordran till skilda delar av världen.

Att vid behov

lätt kunna åstadkomma omläggningar i fabrikationen, allteftersom ändringar i marknads-läget motiverar sådana, är en styrka för ett företag. Såsom pressen nyligen kunnat förmåla, har en sådan omläggning signalerats för Hyllinge-verkens vidkommande. Mera här-om på s. 8. Genom de kompletteringar i utrustningen, som omläggningen förutsätter, kommer Hyllinge-verken att framdeles vara bättre rustade än hittills, när det gäller att anpassa produktionen till rådande marknads-läge och därmed att tillhandagå försäljningen med de i varje läge mest önskvärda produkterna.

Sedan sist

har förstås också semestervädret inträffat, men detta skall vi väl hoppa över, inte sant? Det är ju redan blött tillräckligt.

Fastän vi kanske skulle ändå berätta historien om vår gode vän Johansson — namnet är fritt uppfunnet. Han hade fått för sig, att det dåliga semestervädret på senare år berodde just på honom, för regnet började alltid på första dagen av hans semester och slutade på den sista, påstod han. Detta ledde så småningom till självförhåvelse, s.k. hybris: herr Johansson trodde, att han hade makten över vädret.

I år tänkte han slå mynt av sin påstådda makt över vädret och slog vad om en hög summa med en god vän, att han skulle kunna ordna bra semesterväder åt denne, som hade sin semester omedelbart efter herr Johansson.

Herr Johansson förlorade.

Dan, Diksen, Döls

OCH ANDRA GRUVKARLAR I SCHAKT GUSTAF ADOLF

Bortåt 10000 personer besöker årligen Höganäs gruva. Det är på tiden att "Brännpunkten" sällar sig till besökarströmmen och hälsar på. Det blir både 100 meter under jord, hos folket på gamsen och annorstädes ovan jord. Reportaget ägnas inte bara åt kolhuggarna utan också åt de många "improduktiva" gruvkarlarna, som utför ett så viktigt värv för att driften skall kunna fortgå.

"Farväl du gröna himmel,
farväl du blåa jord"

förkunnade en något tankspridd radioman som inledning till ett reportage för några år sedan från Schakt Gustaf Adolf i Höganäs. Och gruvfogde *Helge Leonardsson* citerar den något färgförbryllade hallåmannen, när vi nu kopierar denne och följer med gruvhissen de 100 meterna till schaktets botten.

Något senare får vi som cyklister tillfälle att kopiera "Vargen" Nordvall, "Målarn" Lundh, "Röret" Lindgren eller vad nu dagens stora pedalryttare lystrar till för epitet. Ty nu går det undan. "Norra stupningen", som cykelvägen följer de 1600 meterna ut till 7:e linjen, bär skäl för sitt namn. Det sluttar hela tiden utför. Brytningsorterna i 7:e och 8:e linjen ligger nämligen på 145 meters djup. Så det är — för att denna gång tala mc-språk — "full rulle" hela tiden.

Någon lär ju ha hävdad, att det skulle vara ett rent taktiskt drag av företaget att ordna med nedförsbacke till arbetsplatserna och dryg uppförsbacke vägen hem, vilket man väl nästan får avskriva som grymt förtal. Ty så långt sträckte sig nog inte i sin infernaliskhet tanken hos de krafter, som skapade kol- och lerlagren för 150 miljoner år sedan.

Vi har cyklat 1600 meter och nått 7:e linjen, när gruvfogde Leonardsson kommenderar avsättning. Där vi nu är, skulle vi kunna roa oss med tankeexperimentet att borra oss 145 meter upp till jordytan för att hamna ganska precis rakt på f.d. dansbanan i Brandstorps skog.

Utlässare får hjälp av pakistanare

Brytningen är f.n. helt koncentrerad till 7:e och 8:e linjen, där 40 kolhuggare arbetar i 20 lag. Vi följer först huvudlinbanan ett 50-tal meter, viker i rätt vinkel in på en sekundärbana och kliver så på — utan att knacka — i fjärde orten till vänster. *Gustav Westerholm* och *Malvin Nilsson* bildar det garvade laget, för dagen utökat med praktiserande pakistanaren *Mahmood Beg Mirza*. Arbetsrummet är 10 meter brett och 175 cm högt. De förskrämmar i två uppställningar, var-

Gustav Westerholm manövrerar förskrämningsmaskinen, så att dess tänder biter sig allt djupare in i den svarta kolflötsen. Med sin långa spade röjer lagkamraten Malvin Nilsson undan förskrämningskolen.

Gustav Westerholm (med ryggen åt kameran), Malvin Nilsson och praktikanten från Pakistan, Mahmood Beg Mirza, låter inte sin matro störas av gruvfogde Helge Leonardssons utläggningar.

efter kolflötsen brytes loss med kilmaskiner och den ca 30 cm höga lerpallen spränges loss.

Att lässa kol är ett jobb, som inte vem som helst går iland med. Lässningen kräver stor urskiljning, sakkunskap och mångårig rutin. Sedan flötsen ovanför leran kilats ned, ligger takflis, underflis, B-kol och skiffer allt i en enda hög, där de olika berglagren svårligen kan urskiljas av ett lekmanåöga. Men varje sak skall sorteras för sig.

— Känslen sitter i fingrarna, och den känslan har tränats under fyrtio år i gruvan, säger Gustav Westerholm, som, när han på sin fritid inte vinner trädgårdspristävlingar, mest ägnar sig åt dressyr av dobermannpinchern "Kickan" eller styr och ställer i Folkparken, vars styrelse han tillhört sedan många år.

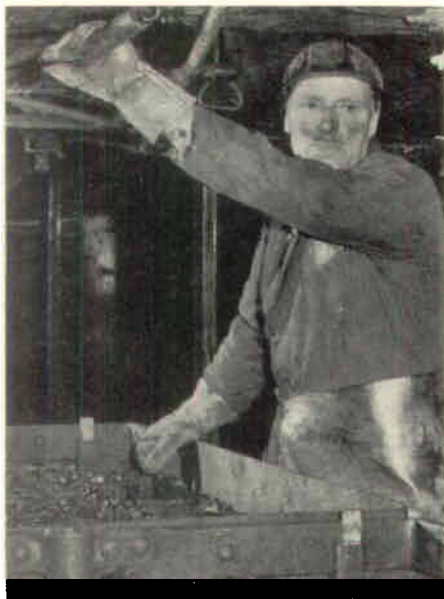
— Om lassen skulle innehålla för mycket ofyndigt berg, kommer en signal från "hökarna" på gamsen så säkert som ett brev på posten, tillägger Malvin Nilsson, som började som 13-åring i gruvan, men som i 15 år var till sjöss och under första världskriget gick i konvojtjänst på Svenska Lloyds Canadia. Den båten var en gång ett av sju fartyg i en konvoj på 58, som nådde nordamerikansk kust i en hårt ansatt konvoj från Bergen.

Ombord lärde han sig engelska, och därför pratar han lättvindigt med lagkompisen Mahmood Beg Mirza från Pakistan, som över sommaren gör ett uppehåll i sina studier till gruvingenjör vid Leeds universitet i England för att inhämta rön från skånska kolgruvor, vilka onekligen är rätt annorlunda mot hans hemlands saltgruvor.

Linbanan är gruvans pulsåder

Vagnen är lastad och skjutes ut till 7:e sekundärbanan, där en av gruvans största

Hartur är ett unikt förnamn och underjordskolgruvepåhäktarsignalman en inte mindre unik titel. Båda kombineras hos schaktpåhäktaren Hartur Brandt.

Pinnen, som Albert Nilsson "Diksen" håller i sin högra hand, markerar lasset och laget. Han tippas nu kollaset ner på plockbandet.

historieberättare, Nils Jönsson, dirigerar den vidare. I hans göromål ingår också att underhålla de sju orterna längs linjen med tomma vagnar.

4 km lång är den underjordiska järnvägen i Höganäs gruva, 250 vagnar cirkulerar ständigt i trafik, och stinsarna på stationerna har bråda minuter mest dagen lång. Stins vid den station, där 7:e linjens sekundärbanan stöter till huvudlinbanan, är Gunnar Jönsson — "Dan" kallad. De fullastade vagnarna, som kommer från orterna, kopplas till en lina, som för dem till uppföringsschaktet. Av de tomma vagnarna, som går i retur, ledes en del in på sekundärbanan, andra på ett reservspår, medan resten går vidare mot 8:e linjens centralstation, vars stins Erik Johansson emellertid telefonrapporterar sig vara övermättad på vagnar för tillfället.

Kolvagnen glider ihärdigt fram mot slutstationen, där Alex Svensson — nyligen presenterad i "Brännpunktens" spalter som grand old man i Höganäs gruva — tar emot vagnarna och dirigerar in dem på olika stickspår beroende på lasten. Från schaktet kommer tomvagnar till slutstationen via en kättingbana.

Hartur Brandt är inte bara ensam (?) i Sverige om sitt unika förnamn, han har också en mäktiga fin titel — eller vad sägs om "underjordskolgruvepåhäktarsignalman". Som förstås är titeln lämpligast på självdeklarationer och i andra inte alltför ofta återkommande sammanhang. Att han posterar vid schaktets botten och tömmer och fyller gruvhissen med vagnar, det är något som förstås nästan av sig självt.

Tre fruktade hökar på gamsen

Så återvänder vi då upp till "den gröna himmeln och den blåa jorden" och välkomnas på gamsen av Berdin Persson, schaktpåhäk-

tare ovan jord och aldrig kallad annat än "Ola". Här må inflikas, att bland gruvkarlar den regeln måtte råda, att mycket få personer tilltalas med de namn, som de ursprungligen erhållit i dopet. Ola är för övrigt enligt uppgift gruvans verkliga sanningsvittne, och han gör själv inget för att förneka påståendet.

— Det måste vara sanning, för det har Ola sagt, är något som man ofta får höra, säger han med en uppsyn, som verkar mycket förtroendeingivande.

Berdin Persson dirigerar ut vagnarna på tre spår — för A-kol, för B-kol och för lera. Och Albert Nilsson, "Diksen", kontrollerar vilket lag som är avsändare, innan han tippas ner vagnarnas innehåll på transportband, som för kolen och leran fram till de fruktade "hökarna" gamsbasen Henning Olsson samt flisplockarna Oskar Holm och Nils Larsson. Med hökars skarpsyn upptäcker de allt främmande material, som till äventyrs följt med vagnarna upp till jordytan. Om ett lass innehåller mer än 25 liter ofyndigt berg, mister utläsarna förtjänsten på halva lasset.

Kolet krossas, siktas, innan mc-entusiasterna John Botvid Andersson tappar det på lastbil eller järnvägsvagn för vidare befördran till företagets gasgeneratorer eller till kunder runt om i distriktet.

Den råa leran innehåller för mycket kol för att kunna gå direkt till förädling i de keramiska fabrikerna. Den måste därför först blandas, eller som man säger magras i vissa proportioner med lera, där kolet bränts bort. Leran läggs därför ut i stora bäddar, där den antändes och får brinna liksom kolmilor i 12 månader. Per Persson, som sedan staden Höganäs födelse är en av dess "fäder", ordförande i folkskolestyrelsen m.m. i lång rad, har jobbat att med lastmaskin lässa den brända leran, nu kallad chamotte, från de färdigbrända bäddarna.

Döls och Peter Matla lägger spår

— I runt tal bryter vi 100 000 ton kol och lera här vid Höganäs gruva, förklarar gruvingenjör *Curt Peterson*. Fördelningen mellan kol och lera varierar år från år beroende på fabrikenas behov. Gruvan sysselsätter omkring 90 man, därav 65 under jord. Men av de 90 är det knappt hälften, som är kolhuggare och ortdrivare. För att arbetet överhuvud taget skall kunna fortlöpa, krävs en avsevärd insats av många personer utöver själva kolhuggarna.

Låt oss söka upp några av dessa människor, som då och då något oegentligt kallas "ej produktiva arbetare" — oegentligt i den meningen, att uttrycket "ej produktiv" lätt leder tanken till "onödig". För onödigt är deras arbete sannerligen inte.

Ständigt på språng är linbanemästaren *Hilding Nilsson*. Han har i uppdrag att svara för att linbanorna är tip-top. På sina dagliga milapromenader längs järnvägen under jord har han god nytta av den grundkondition, som han i sin ungdom förvärvade som slitstark halvback i Höganäs BK. Mycket samarbete har han för övrigt med en klubbkamrat från Bollklubben, *Nils Olsson* "Döls", som dock lade bollskorna på hyllan långt senare för att därefter uppenbara sig på nordvästskånska fotbollsplaner såsom ofta anlitad domare.

"Döls" bildar tillsammans med riksbekante Peter Matla-mannen *Jamne Pålsson* en av spårläggningsspatrullerna. På dem ankommer det att bygga järnvägar och att hålla de livsviktiga transportvägarna i fullgott skick. De arbetar med vattenpass för att få så jämna vägar som möjligt. Ibland jäser golvet och stoppar helt eller delvis framkomstmöjligheterna, som t.ex. under semestern, och då får spårläggarna assistans av vägsänkaren *Ivar Dahlgren*.

I intimt grannskap med det förstenade trädet i 5:e linjen har *Tore Hultberg* sitt förråd av rör för tryckluftsledningarna. På en tavla vid schaktet antecknar utläsarna sina önskemål om nya rör till orterna, och med ledning därav lägger *Tore Hultberg* ut rör av de önskade storlekarna.

Morgonpigg dynamittransportör

Morgonpiggast av alla måste *Hilding Persson* vara. Han har den respektingivande titeln dynamittransportör, och i arla morgonstund startar han från sitt sprängmedelsskjul ut till orterna. Efter sig drar han en kärra på gummihjul, innehållande den normala dagsransonen 50 kg dynamit jämte några tiotal meter stubintråd att efter rekvisition fördelas på de olika lagens sprängmedelsväskor.

Som sista underjordsrepresentant får skyddsombudet, förhandlaren m.m. *John Sjöberg* figurera. Erfordras närmare presentation? Han bygger vid vårt besök en ny matsal i 8:e linjen, men han hinner utan större möda ur minnets skrymslen dra fram några episoder från den tid, då det var fullt med hästar i gruvorna, och då det delvis som en följd

därav skyntade "en och annan" rätta i gruvgångarna. Ja, bägge dessa inslag från djursläktet har försvunnit från gruvan, vars utveckling *John Sjöberg* kunnat följa under 50 år.

— Det är ett hårt jobb, gruvarbetarens, hävdar han, men det är svårt att göra något åt den saken. Men för en som varit med som jag från seklets början, är det otroligt rent, hur mycket som förbättrats.

Alla reparationer utförs ovan jord

Hundratals gånger om dagen går gruvhissen upp och ner de 100 meterna mellan gamsen och schaktets botten. Hissarna går med 3 meter i sekunden. Att de startar och stannar mjukt och elegant svarar för dagen spelföraren *Ake Engström* för — en av stadens mest entusiastiska brevduvägare med ett 30-tal fullblod i sitt stall.

Taket i Höganäs gruva är mycket gott, och propsförbrukningen därför relativt liten. En stämp sättes på ungefär varannan meter, och åtgången håller sig på ungefär 20 stämpar om dagen. Sågmästare tituleras *Hjalmar Friberg*, och han sågar till de cirka 175 cm höga stämparna. För att säkra taket praktiseras dessutom även i Schakt Gustaf Adolf den moderna bergförankringen, och *Gustav Johansson* ser till, att takbultarna kommer på plats.

Kraftiga don krävs i gruvarbetet, och i fullgott skick måste alla verktyg, redskap och maskiner alltid vara. Inga reparationsarbeten får utföras under jord. Då kan lätt främmande partiklar komma in i de känsliga tryckluftsdrevena maskinerna. Större reparationer utföres på Centralverkstaden i Höganäs, men reparationsbasen *Gustav Danielsson* och gamsreparatören *Bror Persson* tar hand om alla smärre justeringar. De sjuttio cyklarna, som gruvarbetarna har under jord, håller tusenkonstnären *Gustav Danielsson* på att gå igenom tillsammans med *Lennart Levin*, vilken därutöver har på sin lott att en gång om dagen ladda om alla batterierna till gruvarbetarnas lampor.

Schakt Gustaf Adolf, en gruva med traditioner

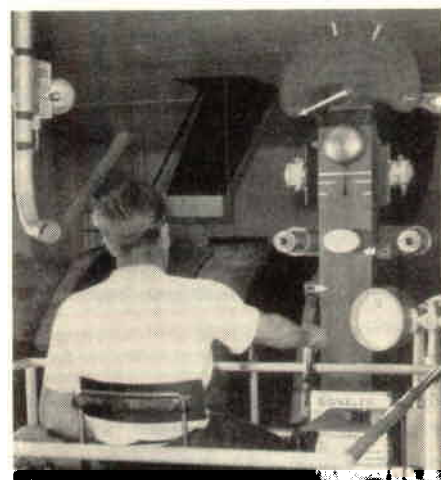
Höganäsfältet har bearbetats i stort sett utan uppehåll sedan slutet av 1700-talet, och Schakt Gustaf Adolf, som fått sitt namn av vår nuvarande konung, var färdigsänkt 1897 och har sålunda redan en respektingivande ålder. Ofta har yrket som gruvarbetare gått i arv från far till son. Många gruvarbetare i Höganäs kan räkna upp släktled för släktled, där alla varit gruvarbetare. Denna tradition och denna nedärvda känsla för gruvarbetet sätter sin prägel på arbetsplatsen och på de anställda där.

Det är till synes idel strongt folk. Och de trivs med sin gruva.

Rolf Kistner

De betydelsefulla tryckluftsrören till orterna lägger *Tore Hultberg* ut. Invid det förstelnade trädet i 5:e linjen har han sitt förråd.

Med tre meter i sekunden går gruvhissen till schaktets botten. Spelföraren *Ake Engström* reglerar farten.

De 70 cyklarna, som gruvarbetarna har under jord för att smidigt ta sig ut till sina arbetsplatser, går reparationsbasen *Gustav Danielsson* igenom en gång varje år.

Koncernen runt

Glastekniker från hela världen började sin kongress i Höganäs

International Commission on Glass hade på försommaren förlagt sin fjärde kongress till Sverige. Kongressdeltagarnas första studieobjekt på svensk botten var Centrallaboratoriet i Höganäs.

Ätta nationer var representerade i kongressen, och deltagarna var förutom dem från Sverige hemmahörande i Tyskland, England, Frankrike, Holland, Belgien, Amerika och Japan. Fransmän, britter och holländare dominerade det internationella sällskapet, men herrarna Moriya och Sato hade rest jorden runt för att bevista kongressen. Deras hemvist var nämligen Tokio.

Fil. dr. Rolf Norin var chefsciceron vid rundvandringen på Centrallaboratoriet, där de långväga gästerna fick studera olika forskningsobjekt inom Höganäskoncernens mångskiftande verksamhet. Efter gedigen skånsk lunch på Stadshotellet kom turen till gruvbion i Schakt Gustaf Adolf, där den engelska versionen av den nya stillfilmen hade sin urpremiär.

Köpekontrakt har avslutats med The Carborundum Comp., Niagara Falls, USA, om vissa leveranser från Höganäsbolaget av slipmedel. Här syns direktör P. Eg. Gummeson tillsammans med presidenten i det amerikanska företaget, general C. F. Robinson, vid dennes höganäsbesök.

Tidningsservice gav första reguljära flygförbindelsen på Höganäs flygplats

Höganäsbolagets flygplats i Höganäs fick en dag strax före midsommar sin första reguljära flygförbindelse, som upprätthållits under sommarmånaderna. Det rörde sig om ett tidningsplan, som satts in för att förse Nordväst-Skåne och södra västkusten med färsk huvudstadstidningar, främst med tanke på de många badgästerna. Före kl. 9.00 var 700 kg morgontidningar spridda över ett stort område norr och söder om Hallandsåsen. Planet gjorde dagligen två turer, och andra gången gällde det eftermiddagstidningarna. Och under planets återfärder till Stockholm kunde varje gång upp till sju passagerare medfölja. Mest varje dag var det några, som utnyttjade denna första reguljära flygförbindelse mellan Höganäs och Stockholm.

Från Brittiska Guayana direkt till Höganäs

Direkt från Georgetown i Brittiska Guayana till Höganäs — en nätt resa på 19 dygn — kom s/s Maas, tidsbefraktad för Holländska Amerikalinjen, med en dyrbar last. I lastrummen fanns nämligen 2 500 ton bauxit, som tagits ombord i Mackenzie i Demerara-distriktet. Bauxit användes av Höganäsbolaget för framställning av slipmedlet elektrokorund.

International Commission on Glass kongressade i Sverige på försommaren. Höganäsbolagets Centrallaboratorium var första studieobjektet på svensk botten. Två av de utländska kongressdeltagarna lyssnar här uppmärksamt till ciceronen, fil. lic. Herman Brundin, t.h.

Slipföredrag med 3 D-bilder

En serie tredimensionella ljusbilder illustrerade det föredrag om slipning och slippproblem, som civilingenjör Bertil Rigvall, Västervik, höll på Höganäsbolagets Verkstads-skola i Höganäs. Föredragshållaren är chef för AB Slipmaterial-Naxos' sliptekniska laboratorium i Västervik. Vid detta laboratorium bedrivs praktisk slipforsknings, serviceverksamhet och slipteknisk undervisning, allt till industriens tjänst.

Här är det bråttom! Ett tidningsplan har landat vid 8-tiden på Höganäs flygfält med färsk huvudstadstidningar. Halvannan timme senare är dessa spridda inom Nordväst-Skåne och längs södra västkusten. Denna tidningsservice under sommarmånaderna jämte persontrafik i motsatt riktning betydde Höganäs första reguljära flygförbindelse.

Enhelliga linjer för den svenska glasfibermarknaden

Ett intimt samarbete på högsta plan har sedan länge pågått mellan ASEA och Billesholms Glasulls AB. Som ett led i detta samarbete besöktes Glasullsbolaget av ledande experter från ASEA med vice verkställande direktören och forskningschefen Halvard Liander i spetsen.

Konferensen hade aktualiserats genom att en representant från Owens Corning Fiberglass Corp. i Amerika — världens dominerande producent av glasfiberprodukter — strax innan hade besökt Glasullsbolaget i anslutning till kontaktbesök vid sådana europeiska företag, som tillverkar glasfiberprodukter på amerikansk licens. I Sverige är det just Billesholms Glasulls AB och ASEA, som arbetar på dylik licens. Huvudsyftet med konferensen var att utarbeta enhetliga linjer lämpade för den svenska glasfibermarknaden.

24 landstingsdirektörer besökte Höganäs kolgruva och Glasullsbolaget

Endast en av Sveriges tjugofem landstingsdirektörer saknades, då dessa på sin kongress i Skåne besökte Höganäsbolagets anläggningar i Höganäs och Billesholm. Den i övrigt fulltaliga delegationen kompletterades med fyra representanter från landstingsförbundet samt fyra f.d. landstingsdirektörer.

Vid Schakt Gustaf Adolf i Höganäs hälsade dir. Yngve Zacco välkommen. Överingenjör Magnus Smedberg orienterade om gruvdriften, innan man gjorde en tims lång underjordisk visit.

Höganäsbolaget gav därefter lunch på Fleninge gästgivaregård, där intendent Bertil Wallgren berättade om koncernens olika produkter. Eftermiddagen var anslagen till visning av Billesholms Glasulls AB under överingenjör Åke Svendes ledning.

Grönlandsbesök i Nyvångs gruva

Det hör inte precis till vanligheterna, att grönländska gruvmän gästar det skånska gruvdistriktet. På försommaren fick emellertid gruvan i Nyvång grönländskt besök av gruvingenjör Sören Kern-Jespersen och några av dennes gruvfogdar, vilka passat på att göra en avstickare till Sverige i samband med semestervistelse i Danmark.

Civilingenjör Kern-Jespersen är driftsledare för kolgruvorna i Kutdligssat på ön Disko utanför Grönlands västkust 40 mil norr om polcirkeln. Kutdligssat, som med sina 1 000 invånare är den tredje i ordningen av Grönlands koloniorter, har vuxit upp tack vare kolgruvorna. Dessa sysselsätter 150 personer, varav 12 är danskfödda, och fyller med sin årsproduktion av 25 000 ton det grönländska kolbehovet.

Fruträff blev fullträff

På initiativ av fruarna Karin Gummeson och Irma Zacco har ett par "fruträffar" un-

Höganäs hade fint fartygsfrämmande i april, då s/s "Maas" efter 19 dygns resa direkt från Georgetown i Brittiska Guayana angjorde Höganäs hamn med 2500 ton bauxit i lastrummen.

der våren arrangerats vid Höganäsbolaget. Det var fruar till tjänstemän och arbetsledare, som strålade samman i Bolagets Västra Matsal i Höganäs till gemytligt samkväm. Vid den första träffen berättade resebyråchefen Richard Brodin om en resa till Egypten. Vid den andra kåserade intendent Bertil Wallgren över tillkomsten av koncernfilmen "Skånsk Bergslag", varefter denna visades. Fru Inga Jonés berättade vidare om Dan Andersson och hans diktning. Avsikten med träffarna är, att fruarna skall lära känna

varandra, utbyta tankar och ha trevligt. Meningen är, att de skall förläggas även utanför Höganäs, för att deltagarna skall få en inblick i koncernens olika verksamhetsgrenar.

Riktig arbetsteknik och goda arbetsställningar

Att arbetsställningen har en stor betydelse för hälsotillståndet gav leg. sjukgymnasten, fru Dagmar Carleson, Malmö, talande bevis för i ett utmärkt anförande på ett informa-

Gruvfolk från Grönland har varit på visit i Nyvångs gruva. Vid besöket förärade färdledaren, danske ingenjören Sören Kern-Jespersen, t.v., och grönländaren Karl Lyberth, t.h., övergruvfogde W Månsson och gruvingenjör S E Jansson grönländska tofflor av säl- och isbjörns-skin, vilka av bilden att döma mottogs med förtjusning.

Denna ställning skall Ni ha, när en börda lyftes från golvet!! Vi tycker oss läsa dessa ord på gymnastikdirektör Dagmar Carlesons läppar, när hon demonstrerar det rätta greppet för reparatör Gustav Danielsson, Schakt Gustaf Adolf. Bilden togs vid det informationsmöte i Höganäs, där man diskuterade riktig arbetsteknik och goda arbetsställningar.

tionsmöte i Höganäs med arbetsledare och skyddsombud vid Höganäsbolagets anläggningar i nordvästra Skåne. På detta möte behandlades riktig arbetsteknik och goda arbetsställningar samt betydelsen härav för hälsotillståndet. Även arbetsledare från andra industriföretag, sjuksystrarna vid Bolagets övriga verk och sjukgymnasterna i Höganäs deltog.

Landshövding G A Widell gick under jorden i Gunnarstorp

Under en tjänsteresa i nordvästra Skåne passade länets hövding, G A Widell, på att göra sitt första besök i de skånska gruvorna. Det var i Höganäsbolagets gruva i Gunnarstorp, som landshövdingen bekantade sig med den skånska underjorden. Ett besök gjordes också vid Bolagets eldfasta fabriker i Bjuv.

Hyllingeverken skall tillverka Askoplattdor

Tillverkningen vid Höganäsbolagets fabriker i Hyllinge omlägges under hösten från murtegel och dräneringsrör till Askoplattdor.

Dylika plattor tillverkas sedan några år vid företagets fabrik i Nyvång, och så kommer att ske även framdeles. Nyvångsfabrikens kapacitet har emellertid till följd av ständigt växande efterfrågan blivit otillräcklig. Med hänsyn till marknadsläget har en ökning av tillverkningen genom omläggning av Hyllingeverkens produktion befunnits lämplig.

Den nya fabrikationen i Hyllinge, vilken kommer att pågå tills vidare, förutsätter vissa kompletteringar av därvarande anläggningar. Kompletteringarna är dock relativt små, och

tillverkningen kan lätt ändras tillbaka till den gamla, om läget skulle motivera detta.

Av Hyllingeverkens 25 arbetare sysselsättes i fortsättningen ett 15-tal i den nya tillverkningen, medan de övriga flyttar över till andra verk, främst till Bjuvsverken.

Glasullsbolaget levererade isoleringen till Fleninge motell

Sveriges första motell efter amerikanskt mönster har i KAK:s regi uppförts i Fleninge i Skåne vid rikshuvudväg 3 från Hälsingborg till Ängelholm. En utmärkt god kombinerad

värme- och ljudisolering har erhållits. Det är Billesholms Glasulls Aktiebolag, som har levererat isoleringsmaterialet.

Motellet omfattar i första utbyggnadsetappen tre byggnadslängor runt en kringbyggd gård om sammanlagt 24 rum, barsservering för första frukost och enklare varmrätter, kaffeservering etc., bostad för föreståndaren och bensinstation. Fyra sängar kan sättas in i vart och ett av rummen, som alla är försedda med badrum.

Gruvbion i Höganäs sensation för utländska flygarpojkar

Tolv flygarpojkar från Kanada, USA, Storbritannien och Holland genomkorsade i juli Sverige och besökte de olika flygflottilljerna. I samband med besöket på Skånska Flygflottiljen i Barkåkra ingick i programmet en rundtur i Kullabygden jämte nedstigning i Höganäs gruva.

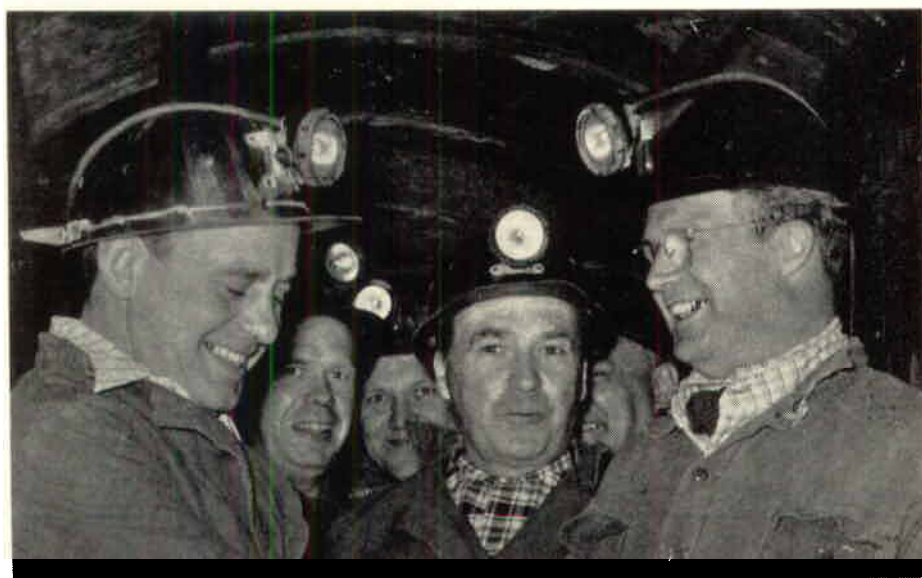
Tidigare hade flygarna bekantat sig med järngruvor norr om polcirkeln, men att Sverige hade kolgruvor i Skåne var en nyhet för de flesta av de vetgiriga gruvbesökarna. Och att få se bio 100 meter under jord var något av en sensation för dem.

Pakistanare bland utländska praktikanter vid Höganäsbolaget

Genom Svenska industrins praktiknämnds förmedling får studerande utländska ungdomar tillfälle att under sommarmånaderna praktisera vid svenska industriföretag. Höganäsbolaget är ett i detta sammanhang mycket anlitat företag, som i år hade praktikanter från Storbritannien, Österrike, Pakistan och Israel.

Österrikaren Johann Raschner, som arbetar på Exportavdelningen, är brorson till metall-

God stämning rådde tydligen i gruvhissen, då länets hövding åkte ner i Gunnarstorps gruva för att bekanta sig med den skånska underjorden. I förgrunden landshövding G A Widell, t.h., och direktör Yngve Zacco. Mellan dem landssekreterare Sune Wetterlundh.

urgen Ernst Raschner från Metallwerke Plansee i Reutte, vilken i fjol höstas besökte Höganäsbolaget.

Pakistanaren Mahmood Beg Mirza, som kommer från Lahore på Himalayas sydsluttning och som utbildar sig till bergsingenjör, har praktiserat vid Höganäs och Nyvångs gruvor. Mr Mirza är kanske den av praktikanterna, som bäst funnit sig tillrätta med det daliga sommarvädret. Med ett glatt småleende konstaterade han, att den svenska sommaren var nästan som därhemma, då monsun-tiden infaller och regnet vräker ned vecka efter vecka. Så nu vet vi det, när vi skall planera semestern nästa år.

Provbörning med diamanter i höganäs-trakten

Att borra i jorden efter kol, olja och andra fyndigheter kräver allt ändamålsenligare maskiner. Den världsberömda firman på området, Svenska Diamantbergborrningsbolaget, demonstrerade en julidag en nykonstruerad bergborrmaskin i närheten av Höganäs.

Anledningen till provbörningen i höganäs-trakten var, att man ville visa Höganäsbolaget denna nyhet. Vid provet var Bolaget representerat av direktör Yngve Zacco, överingenjör Magnus Smedberg och gruvingenjör Curt Peterson.

Höganäsbolaget har omfattande koncessioner i nordvästra Skåne för brytning av kol och eldfast lera. En del av dessa områden är utforskade i berörda avseenden, men mycket återstår. Bolaget har därför en kontinuerlig undersökning igång, och med fem bormaskiner håller man dagligen på att provborra för att få klarhet om underjordens beskaffenhet och eventuella kolflöters mäktighet. Att detta är ett mycket viktigt arbete både ur företags- och nationalekonomisk synpunkt säger sig självt.

Järnsvampsverket i Oxelösund närmar sig sin fullbordan

Sedan Höganäskoncernen förra året skrinlade planerna på ett järnsvampsverk i Köping, träffades överenskommelse med Grängesbergskoncernen att uppföra ett dylikt i Oxelösund, där tillverkningen kommer att ske enligt den s.k. höganäsmetoden. Höganäsbolaget har tekniskt medverkat vid järnsvampsverkets uppförande. Teknisk chef för det nya verket är f.ö. förre överingenjören för Metallurgiska avdelningen i Höganäs, tekn. lic. Åke Frölich.

Järnsvampsverket i Oxelösund är nu i det närmaste färdigbyggt. Tunnelugnarna är bland de största i sitt slag i världen. De inrymmer i en byggnad, som blir 276 meter lång och 24 meter bred, vartill kommer en vinkelbyggnad av 100 meters längd. Järnsvampsverkets kapacitet är beräknad till 30 000 ton per år.

Ser inte den svenske löjtnanten Bertil Bjäre lite spjuveraktig ut, när han vid de utländska flygarpojkarnas besök i Schakt Gustaf Adolf provar gruvhjälmerna på den amerikanske flygledaren major Emil Nordmark?

Det var inga små ytor som värme- och ljudisolerades i KAK:s nya motell i Fleninge i Skåne. Cirka 2000 m² väggar och tak samt 1 000 löpmeter ledningsrör isolerades med GLASULLIT från Glasullsbolaget. Här är en bild från isoleringsarbetet, som tack vare den lätthet och snabbhet, med vilken isolering med GLASULLIT kan utföras, gick med rekordfart.

På flytande engelska förklarade Axel Olsson för utländska studiebesökare bränningsprocessen i Höganäs rörfabrik. Men så har han också vistats sexton år i Stalerna.

Samarbetsverksamheten

Stor order på SICTO-rör till Grängesbergsholagens nya järnsvampsverk i Oxelösund har skapat viss arbetskraftsbrist vid Silikafabriken. Överenskommelse om leverans av smältverksprodukter har träffats med världens näst största slipskivetillverkare. Den fordom så populära "Jompes" badstrand i Höganäs har fått ny make-up, och en väg har anlagts längs stranden fram till Margreteberg. Murtegeltillverkningen i Hyllinge har tills vidare lagts ner för att där i stället ge rum åt tillverkning av Askoplatser. Lerkvaliteter och lersortering diskuterades vid ett gemensamt sammanträde inom Gruvavdelningen för Höganäs, Bjuvs och Skromberga gruvor. Att mycket stora belopp blåser bort genom läckage i tryckluftledningar gav gruvingenjör S-E Jansson en uppfattning om vid ett sammanträde med Gunnarstorps och Nyvångs samarbetskommittéer. En liten men dock tydlig ljusning har märkts i orderingången till Slip-material-Naxos' fabrik i Lomma. För Baskarps del har rushen på bygnadsområdet lett till stor efterfrågan på bl.a. korundduk. "Höganäsjournalen 1953" har haft sin premiär och visas på försommaren för några nämnder.

Stor efterfrågan på korundduk

— Vi har som alla vet mycket att göra, och de små men många ordena har skapat vissa svårigheter för oss, kunde disponent L. J. Frederiksen säga i sin produktionsöversikt i anslutning till ett nämndsammanträde i Baskarp i slutet av april. Militärinkallelser och influensaepidemi ledde till stor fränvaro under en bråd tid. Kunderna vill ha korta leveranstider, och det ligger mycket good-will i att hålla dessa, tillade Baskarpschefen, som dock sade sig ha anledning att se positivt på händelsernas utveckling.

Haussen på bygnadsfronten har bidragit till betydligt ökad efterfrågan på slipduk och slippapper — i all synnerhet är korundduken mycket efterfrågad.

SICTO-rör stor produkt vid Silikan

Grängesbergsholaget håller som bekant på att uppföra ett järnsvampsverk i Oxelösund. Från Silikafabriken har man beställt en stor mängd SICTO-material. Ordern skall slutlevereras försommaren 1955 och skapade i våras en viss arbetskraftsbrist vid fabriken. Från arbetarsidan poängterades vid juni-sammanträdet, att om så stora permitteringar inte hade gjorts förra hösten, man nu inte behövt brottas med detta arbetskraftsbekymmer.

Orderingången för kvalitet SILIKA är emellertid fortfarande bara en ringa del av vad den var för ett par år sedan. Ökad sysselsättning vid järnbruken kan dock tyda på en något ljusare utveckling för denna produkt. Kvalitet HOGANAS följer tillverkningsprogrammet.

Civilingenjör Ingemar Öhberg, Murbruksfabrikens nye driftsingenjör, meddelade, att man nu tillverkar ett plastiskt tegel, salufört under varubenämningen eldfast mjukblock, vilket som bäst prövas hos kunderna.

Tegel- och Murbruksfabrikernas samarbetskommitté var den första av kommittéerna, som såg "Höganäsjournalen 1953" efter den premiär på bolagsstämman — en bra årgång var det allmänna omdömet.

Civilingenjör Valter Florin meddelade, att en överenskommelse träffats med världens näst största slipskivetillverkare, Carborundum Comp. i USA, vilken innebär, att avsättningen för en stor del av Smältverkets produktion är tryggad en bra tid framåt. Det gamla Smältverket har helt lagts ned och tillverkningen flyttats till det nya Smältverket.

Uppskattat föredrag om verkstaden

Kemiska avdelningen och Centrallaboratoriet har under våren haft två gemensamma sammanträden med 1:e ingenjör Eric Nilsson som ordförande. Vid det första av dessa höll ingenjör Enar Askeröth ett föredrag om Centralverkstadens organisation. Han berättade bl.a., att Verkstaden totalt sysselsätter 280 personer, varav 35 tjänstemän och 35 lärlingar, att varje dag kommer omkring 50 rekvisitioner, som fördelas på tre planeringsmän, att plåtslageriet och maskinverkstaden har var sin s.k. snabbgrupp för att minska genomloppstiden för småreparationer, att ungefär 9000 artiklar finns i lager på Centralförrådet. Föredraget uppskattades livligt, och den följande diskussionen ledde säkert till att stärka kontakten mellan avdelningarna och öka förståelsen för problem på ömse håll.

Transportfolk snyggar upp Jompes

"Jompes" badstrand i Höganäs har fått en ny make-up tack vare Transportkontorets

Smältverket har helt bytt bostad

Järnverkets produktion överensstämmer i stort sett med den planerade, framhöll civilingenjör Axel Christoffersson vid Metallurgiska avdelningens sammanträde i början av juli. Laurilaseparatorerna har byggts om till kilrepsdrift. Skrotprocenten för kapslar har sjunkit efter en tillfällig stegring, som sannolikt berodde på forcerad kapseltillverkning.

Den ökade konkurrensen på järnpulvermarknaden har ytterligare skärpt kvalitetsfordringarna, påpekade bergsingenjör Ernst Geijer i sin översikt över Järnpulververkets produktion. Våra specialkvaliteter kommer därigenom också att öka i antal.

En översködlig "utställning" av lerkvaliteter, flötser från olika brytningsplatser och genom järnbländning skadade tegel hade ordnats vid senaste sammanträdet med gruvornas i Höganäs, Bjuv och Skromberga samarbetskommittéer. Här studeras föremålen av fr.v. Georg Thor, Bjuv, Stig Andersson, Tore Hansson och Agne Olsson, Skromberga.

mannar. En väg har byggts längs havsstranden från Margreteberg till gamla Långörs-gatan. Hela området kring Jompes har snygats upp. Sjösidan av den stora askbunken har täckts med bindande material och matjord. Till kommande år kommer den att utgöra en grönskande sluttning. Och så kanske Jompes går mot en ny vår.

Järnmalmssligen har i år transporterats från hamnen till slighögarna med lastbil i stället för med järnvägsagnar. Detta nya transportsätt har gillats av alla berörda.

Askopplattor tillverkas i Hyllinge

En förestående omläggning av tillverkningen vid Hyllinge från murtegel och dräneringsrör till Askopplattor behandlades vid ett extra sammanträde den 30 juli med *Hyllingeverkens* och *Nyvängs Plattfabriks* gemensamma samarbetskommitté under ordförandeskap av överingenjör Walter Cronström. För omläggningen redogöres närmare under "Koncernen runt", s. 8.

Bra kvalitet är livsvillkor för ökad eldfast försäljning

— I dagens läge med dess hårda konkurrens kan man inte sälja eldfasta produkter, om egna priser eller egen kvalitet inte är förmånligare än konkurrenternas, sade bergsingenjör Ludvig Fredholm vid ett gemensamt sammanträde med samarbetskommittéerna vid *Höganäs*, *Bjuvs* och *Skrömsberg* gruvor, där tyngdpunkten låg på information om lersortering och lerkvaliteter.

— Våra produkter blir noggrant analyserade av beställaren, innan leveransen godtas, sade han vidare. Enstaka dåliga leveranser kan därför ge våra produkter vanrykte. Med den förut stora orderstocken betydde kort leveranstid mer än hög kvalitet, nu är det tvärtom. Sorteringen måste därför vara minutiös. Tegel, som innehåller järn, kan skada både masugnar och elektriskt uppvärmda ugnar.

— Halten av aluminiumoxid måste vara minst 42 %, framhöll därefter överingenjör Bengt Aggeryd. Bra sortering är ett huvudvillkor för bra råmaterial till fabrikena. Han exemplifierade sedan vad dålig sortering kan leda till. Sandklumpar i lera ger oduglig chamotte. En liten bit järn sprides vid krossningen ut i ett stort parti. Malmknutor förorsakar fläckar på teglet.

Om lertillgångar och lerkvaliteter i *Bjuvs* nuvarande brytningsområde berättade sedan gruvingenjör Z Pilch. Lera i flötsen är ganska jämn utom i det s.k. Billesholmsfältet, där sandig lera på en del ställen tränger in i flötsen. Järnknutor finns inte i det nuvarande brytningsområdet i *Bjuvs* gruva men väl i den lagrade lera och chamotte, som brutits i områdena närmare Schakt III och i *Gunnarstorp*.

Gruvfogde Harry Lindberg och ing. Pilch hade tillsammans ordnat en överskådlig "ut-

Ur ett 5 mm hål i en tryckluftslang läcker årligen bort tryckluft för ungefär 3 200 kr, sa ing. S-E Jansson på ett möte med *Nyvängs* och *Gunnarstorp*s samarbetskommittéer. — Bilden är från filmen "Läckande krävar".

ställning", som visade lerkvaliteter, flötsar på olika brytningsplatser och genom järninblandning skadade tegel.

Låt tom fabrik stå tom

Vid *Bjuvsverkens* samarbetskommitté erinrade ingenjör Lennart Sjöberg åter om att de avställda fabrikena inte får användas som omklädningsrum. När fabrikena inte är i drift, kan försäkringspremierna sänkas väsentligt, men ett krav därför är givetvis, att försäkringsbolagens bestämmelser noggrant efterlevs. Om en tom fabrik används som omklädningsrum och matplats, kan man aldrig bortse från ökad brandrisk.

Tryckluftsläckage stor utgiftspost

Läckage från tryckluftsnätet har en avgjort menlig inverkan på ekonomin inom modern gruvdrift. Vid vissa anläggningar i Sverige, speciellt varv och verkstäder, har läckageförluster på upp till 60 % noterats. Medelvärde torde dock ligga på 20—25 %, och man kan pressa ner det till 10—15 %. I *Nyvängs* gruva finns 322 tryckluftsdrivna maskiner, 6 500 meter slang, 22 500 meter rörledningar, berättade gruvingenjör S-E Jansson i en redogörelse över tryckluftsanläggningen och dess kostnader. Antalet möjliga läckageställen beräknade han till 7 000 — vartill kommer alla på mekanisk väg uppkomna hål i slangar etc. Ur ett sådant hål på 5 mm läcker tryckluft för omkring 3 200 kr per år.

Översyn och reparation, övervakning och kontroll samt ett ständigt samarbete mellan alla anställda i gruvan rekommenderade ing. Jansson som bästa receptet för att hålla läckaget inom rimliga gränser.

Sammanträdet, som var gemensamt för *Nyvängs* och *Gunnarstorp*s samarbetskommittéer, avslutades med att verkställare Gustafsson i Svenska Trycklufts AB Atlas orienterade om olika typer av ventiler och slangkopplingar och dessas för- och nackdelar. Vidare demonstrerade han, hur tryckluftswerktyg skall vårdas bl.a. genom att smörjapparater alltid användes.

Lommaborna vill se sig omkring

— Orderingången vid Slipmaterial-Naxos fabrik i *Lomma* har ökat i jämförelse med förra året men är fortfarande långt ifrån tillfredsställande. Storförbrukarna av slipskivor minskar ytterligare sina lager därav. I *Västervik* förekommer numera mycket litet mixning. Orderingången har varit god där, men hela kapaciteten har ändå inte kunnat utnyttjas. En del order överföres trots detta från *Västervik* till *Lomma*, framhöll överingenjör Malte Nilsson.

Förman Oskar Björkman frågade, hur exportutsikterna till *Ryssland* av slipskivor tedde sig.

— *Ryssarna* täcker sina behov huvudsakligen med leveranser från staterna i *Östeuropa*, svarade övering. Nilsson, men vi sonderar givetvis terrängen och har inte släppt kontakten med vår gamla marknad i *Ryssland*.

En studieresa till *Västervik* för att där studera moderföretagets tillverkning, ansåg herr Emil Johansson skulle vara mycket lärorik, och övering. Nilsson lovade att återkomma med besked, om en sådan färd skulle kunna realiseras.

Mörkt

Den i "Oss emellan sagt" omnämnde herr Johansson firade sin semester i närheten av *Vättern* inom totalitetsområdet för solförmörkelsen den 30 juni. Från evenemanget har han påpassligt skickat oss tre stycken fotografier, utvisande solen före, under och efter totaliteten. Alla tre bilderna ser ut som ovan, varför vi för att undvika enformighet bara återger den ena. Herr Johansson skriver i ett vänligt brev, att han hoppas det skall ha klarnat till nästa totala solförmörkelse om 172 år, så att han då kan skicka ändå bättre bilder till "Brännpunkten".

BELÖNADE FÖRSLAG TILL FÖRBÄTTRINGAR

Förslagsställare	Anställd vid	Beskrivning av förslaget
Filare Carl-Axel Olsson	Centralverkstaden, Höganäs	Verktyg för montering å R-37
Ritsare Sture Bengtsson	Centralverkstaden, Höganäs	Anordning för handgångslapp
Façonmakare Axel Andersson	Rörfabriken, Höganäs	Förslag till förbigångsspår
Maskinist Nicolai Christensson	Kraftcentralen, Nyvång	Lås för vändskiva
Filare Carl-Axel Olsson	Centralverkstaden, Höganäs	Pådragsventil för rörpress
Arbetsbas Åke Roslund	Rörfabriken, Höganäs	Mellanlägg vid pressning av sopnedkaströr
Fabriksarbetare Karl Andersson	AB Slipmaterial-Naxos, Baskarp	Anordning vid strömaskin
Fabriksarbetare Lennart Gustafsson	AB Slipmaterial-Naxos, Baskarp	Anordning vid siktmaskin
Fabriksarbetare Evald Johansson	Fabriksdriften, Bjuv	Tryckluftanordning i råmaterialsilos
Fabriksarbetare Sven Johansson	AB Slipmaterial-Naxos, Baskarp	Anordning vid befuktnings
Fabriksarbetare Tore Johansson	AB Slipmaterial-Naxos, Baskarp	Anordning vid limmaskin
Fabriksarbetare Werner Johansson	AB Slipmaterial-Naxos, Baskarp	Anordning vid transportbana
Rörputsare Edvin Karlsson	Rörfabriken, Höganäs	Anordning vid fyllning av behållare
Fabriksarbetare Georg Persson	AB Slipmaterial-Naxos, Baskarp	Släde för transport av pressdetaljer
Filare Eric Dörfler	Centralverkstaden, Höganäs	Putsschablon för sopnedkaströr
Filare Carl-Axel Olsson	Centralverkstaden, Höganäs	Anordning vid skärning
Arbetsbas Sture Ljung	Centralverkstaden, Höganäs	Spännanordning till trumaggregat
Lertippare Oscar Andersson	Gruvdriften, Bjuv	Styrstång på lastvagnar
Plåtslagare Harald Gustavsson	Centralverkstaden, Höganäs	Ombyggnad å brygga
Krosspassare Hugo Gustavsson	Rörfabriken, Höganäs	Stödanordning för eltruck
Façonmakare Henry Hansson	Stengodsfabriken, Höganäs	Slitskena på asa
Façonmakare Gunnar Thuveesson	Stengodsfabriken, Höganäs	Schablon vid tillverkning av landade valsar
Façonmakare Ragnar Klang	Centralverkstaden, Höganäs	Skruv för slipning av snäckfräs
Verktygsslipare Walter Streit	Centralverkstaden, Höganäs	Svarvfixtur till borrhållare
Svarvare Ivan Braun	Centralverkstaden, Höganäs	

P E R S O N A L N Y T T

Bengt Aggeryd, överingenjör och chef för den eldfasta keramiska avdelningen, har numera Bjuv som placeringsort.

Magda Bengtsson tjänstgör såsom sekreterare till direktör Nils Bergling, AB Höganäs-metoder, Höganäs.

Vilhelm Bengtsson har utnämnts till förman vid Transportkontoret, Höganäs, där han förut var bas.

Allan Carlsson har utnämnts till förman och förste laborant vid Centrallaboratoriet, Höganäs.

Lars Melcher Carneheim, som tidigare var direktörsassistent vid Mildens Elektriska Motor AB, Spånga, är nyanställd såsom försäljningschef för Handöls Täljstens AB t.v. med placering på AB Höganäsarbetens kontor i Stockholm.

Rune Casparson, som närmast kommer från Strömsnäsbruk, men som dessförinnan under flera år tjänstgjorde på Konstruktionskontoret i Höganäs, har nyanställts som biträdande driftsingenjör vid Bjuvsverken.

Trygve Cederblad har efterträtt ingenjör Birger Folin såsom föreståndare för Informationsavdelningens kundsektion.

Seth Ekholm är nyanställd ingenjör på Försäljningsavdelningens kalkylkontor, Höganäs. Tidigare arbetade han på ASEA-gjuteriernas gemensamma kalkylavdelning, Västerås.

Gunnar Falk, som närmast kommer från AB Förenade Superfosfatfabriker, Landskrona, har nyanställts som driftsingenjör vid Kemiska fabriken, Höganäs.

Sune Holkert har nyanställts som biträdande elektroingenjör vid Kraft- och Värmeavdelningen, Höganäs. Han har närmast förut arbetat vid Nyköpings Elverk.

Schubert Johansson är nyanställd civilingenjör vid Keramiska forskningsavdelningen, Höganäs, där han främst skall syssla med syrafast forskning. Han har tidigare bl.a. varit lärare i kemi vid Göteborgs yrkesskolor.

Karl-Erik Karlén, ingenjör, med tidigare praktik från Elektromekano, Hälsingborg, har efterträtt ingenjör Arne Jacobsson på Instrumentverkstaden, Höganäs.

Torsten Malmqvist, som genomgått Häl-singborgs Tekniska Gymnasium, är nyanställd ingenjör på Konstruktionskontoret, Höganäs.

Olof Nilsson, civilingenjör, är nyanställd vid Slipmaterial-Naxos, Västervik. Han kommer närmast från Trelleborgs Gummifabrik, Trelleborg, och skall i Västervik arbeta på laboratoriet.

Evert Olsson, driftsingenjör vid Slipmaterial-Naxos, Lomma, har antagit släktnamnet Halming.

Kurt Persson har utnämnts till förman vid Bjuvsverkens fabriksdrift, där han förut var bas.

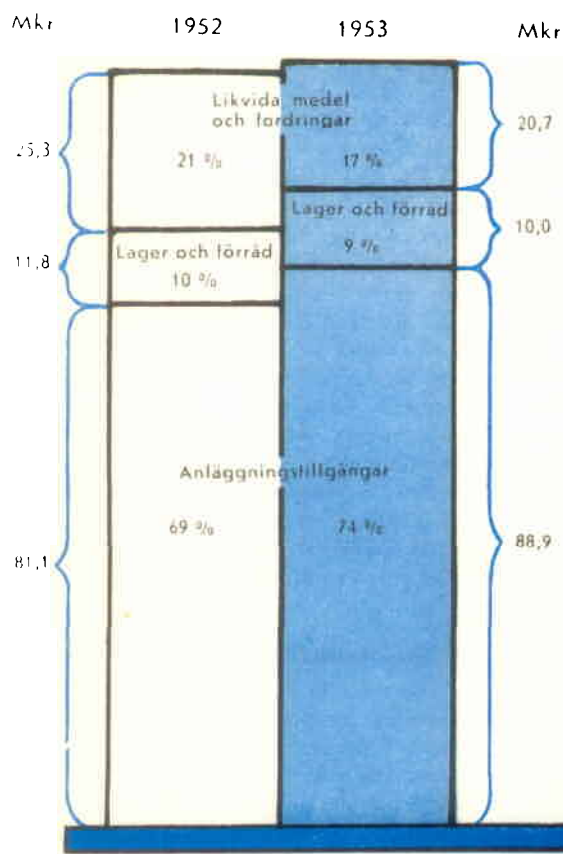
Börge Hörsholm Petersen, ingenjör från Filipstads bergsskola och jyllänning från Aarhus men svensk sedan åtta år, började den 1 augusti på Försäljningsavdelningens ritkontor, Höganäs.

Åke Roslund har utnämnts till förman vid Rörfabriken, Höganäs, där han tidigare var bas.

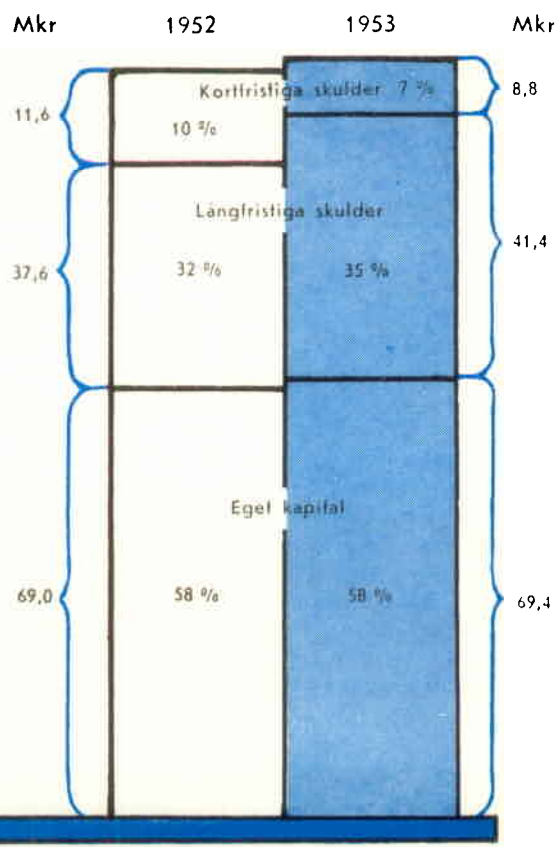
Ingemar Öhberg, nyexaminerad civilingenjör från Chalmers Tekniska Högskola, har efterträtt civilingenjör Lennart Helming såsom driftsingenjör vid Murbruksfabriken, Höganäs.

KRING BOKSLUTET 1953

TILLGÅNGAR

SKULDER

Denna våg åskådliggör Höganäs-Billesholms AB:s balansräkningar 1952—1953

Orderingången på betydelsefulla delar av Bolagets tillverkningar var svag under 1953. Framförallt gällde detta de eldfasta produkterna. För byggnadsmaterial var orderingången däremot normal och för vissa produkter till och med mycket god.

Nettovinsten var relativt oförändrad — 3,80 milj. kr mot 3,86 milj. kr under 1952.

Försäljningen visade i fjol en nedgång från 68,3 till 63,3 milj. kr.

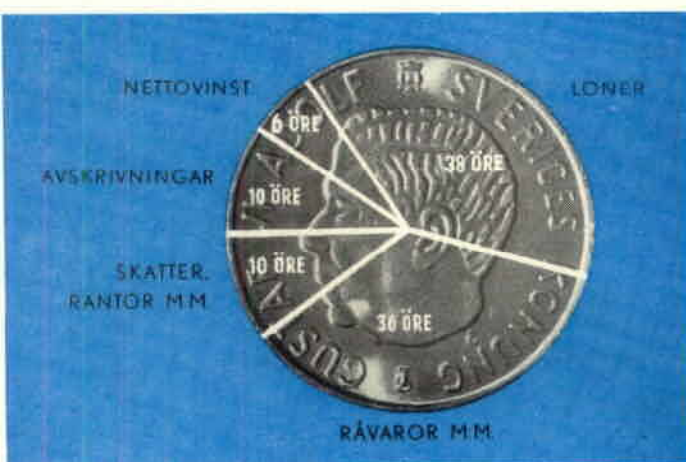
"Inkomstkronan", som återspeglar Höganäs-Billesholms AB:s Vinst- och Förlusträkning 1953, visar fördelningen av varje intjänad krona på olika utgiftsposter.

Uppföringen av stenkol och lera utgjorde sammanlagt ca 500 000 ton eller ca 90 000 ton mindre än 1952. Nedgången faller till 50 000 ton på stenkolsbrytningen.

Anläggningstillgångarna steg bl.a. genom investeringar i Järnpulververket i Riverton.

Råvarukostnadernas andel av de totala utgifterna sjönk, medan lönernas andel ökade och blev den förhållandevis största utgiftsposten.

Skatterna höll sig oförändrade, nämligen vid 3,7 milj. kr. Investeringavgiftens andel höjdes emellertid från 0,1 till 0,4 milj. kr, dvs. fyrdubblades.

INFORMATION SENSATION *på gruvbio*

Att man kan gå på bio i en gruva var en nyhet, som på försommaren spreds med lavin-
artad snabbhet över hela landet och som
åstadkom mången fet tidningsrubrik. Och
undra på det. En fullt modern bio 100 meter
under jord med plastklädda stolar, fin pro-
jektionsapparat och plats för 60 personer är
inte vardagsmat precis. Tro nu bara inte, att
man på gruvbion i Höganäs kör kärleksfilmer
med Gregory Peck och Marilyn Monroe! Men
den färgstillfilm, som man får se, handlar
ändå om kärlek, kärleken till gruvan, och
huvudrollerna spelas av garvade skånska
gruvkarlar.

Denna film berättar först om Höganäskon-

cernens historia, utveckling och mångskiftan-
de tillverkning och beskriver sedan grundligt
gruvdriftens olika faser. Filmen visas i växel-
spel med ett antal montrar i bions fond. Där
får man en provkarta på koncernens olika
produkter och fossilfynd från den urminnes
tid, då de skånska kol- och lerlagren bildades.
På ena sidoväggen demonstreras den flöts,
som f.n. brytes i Höganäs gruva.

**En turist är ofta också en kund --
eller kan bli**

Numera får de tusentals turister och andra
besökande, som ärligen söker sig till Höganäs

gruva, utöver sitt gruvbesök en **saklig och på**
ett åskådligt sätt presenterad information om
företaget och dess produkter — och den ser-
veras i en onekligen särpräglad miljö, som
inte kan undgå att fascinera besökaren. Och
besökare från många olika länder kan till-
godogöra sig informationen, ty stillfilms-
speakertext finns på fem språk: svenska,
danska, tyska, engelska och franska.

Den fagra Kullabygden är ett livligt upp-
skattat mål för turister och resenärer, och här
saknas onekligen inte attraktioner; alla de
blomstrande idyllerna, Kullabergs klipphål-
lar, badstränderna längs Öresund och Skäl-
derviken, den bördiga slätten, ja det finns
mycket som lockar. Men nu har också Höga-
näs gruva blivit en trestjärnig attraktion i
Kullabygdens Baedeker, som drar till sig
turister från alla håll. Och dessa "turister"
kan mycket väl vara personer, som på sina
respektive hemorter i sin dagliga gärning är
t.ex. ledamot i kommunalfullmäktige, drifts-
ingenjör vid ett järnbruk eller villaägare och
i denna egenskap bestämmer över inköp av
Höganäskoncernens produkter. Varje turist
på gruvbesök bör betraktas som en kund —
eller en blivande sådan.

Höganäsmaterial från golv till tak

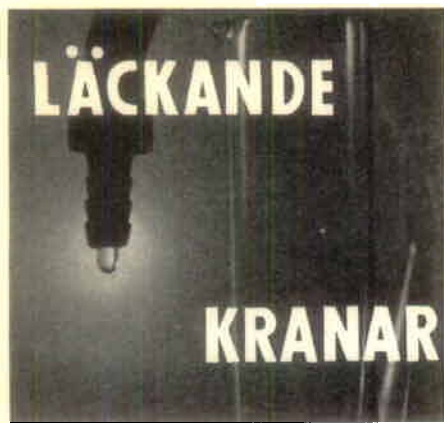
Den unika bion är installerad i en gammal
gruvgång. Sidoväggarna består av rena ber-
get — B-flötsen. Stommen i framväggen med
sina montrar är gjord av träprops och bak-
väggen av det slags virke, som i gruvan an-
vänds t.ex. till luftslussar. Taket är berg-
förankrat och golvet täckt med chamotte-
aska. Trävirket utom de galonklädda stolar-
na är HÄBISAN-behandlat, och täljstens-
kaminer från Handöl värmer upp bion från
gruvans ordinära 10—12 grader till 18 gra-
der. Så vart besökaren än vänder sig, möter
han höganäsmaterial.

I slutet av januari började den gamla gruv-
gången röjas ut, och den 30 maj var det dags
för premiär. Höganäsbolagets styrelse samt
kommunalmän från Höganäs och Kullabyg-
den var de celebra åskådarna. Under juni
kom 1 500 personer på gruvbesök, varav 200
danskar. Många har kommit långväga ifrån,
och besökstablån visar en provkarta på de
mest skilda nationaliteter. Japan, Australien,
Kanada, Chile, Pakistan är några av de trans-
oceana länder, som låtit sig representeras.
Genom gruvbion sprids på ett smidigt sätt
kännedom om Höganäskoncernen till många
tusen besökare årligen från när och fjärran.

Roger

Maskinrummet i gruvbion. T.v. tryckknapps-
panel för monterbelysning, reglerbar trans-
formator för all belysning samt stillfilms-
projektor med ändlöst bildband. T.h. band-
spelare och (upptill) kontrollhögtalare.

EN SPARKAMPANJ

Ur ett hål på en millimeter i en tryckluftsslang läcker luft ut för 200 kronor per år. Ett prima tegel, som ibland läggs som stopp för rullande vagnar, är ett dyrbart bromsmaterial. Ett enkelt olycksfall, t.ex. en mindre hand- eller forskada, kostar företaget i genomsnitt lika mycket per år som en moped är värd. En reflexkopia av en tidskriftssida kostar 1:25, och ett ilsamtal från Höganäs till Stockholm om tre perioder går på 10:20.

Det är några av de femtio besparingsobjekt, som stillfilmen "Läckande kranar" riktar strålkastarljuset på. Filmen, som utgör stommen i en under våren startad sparkampanj över hela koncernen, pekar på en del typexempel, där sparsamhet är på sin plats, och talar om på vilket sätt man skall åstadkomma sådan. Sålunda skall t.ex. skadan på tryckluftsnätet genast anmälas till arbetsbefäl eller reparatör. Och en ordentlig bromssko är en bättre och i längden mycket billigare vagnbroms än ett tegel. Om man 100 %-igt följer säkerhetstjänstens paroller, minskar olycksfallen. Det lönar sig ofta att köpa flera tidskrifter i stället för att göra reflexkopior. Ett brev kan göra samma tjänst som ett telefonsamtal, och ibland kommer ett vanligt sådant lika fort som ett il.

Sparsamhet inom vardagsrationaliseringens ram är sparkampanjens linje, sund sparsamhet med ting och tid, en förnuftig återhållsamhet med alla de tusen och en utgifter, som jämte lönerna bildar tillverkningskostnaderna. Ty systemålet med kampanjen är att få ner tillverkningskostnaderna för att göra våra produkter mera konkurrenskraftiga.

16 av 21 nämnder har i.o.m. augusti sett "Läckande kranar"

Sparkampanjen inleddes i mars på ett upptaktsmöte med representanter för arbetsbefäl och arbetare inom gruvdistriktets samarbetskommittéer. Direktör P Eg. Gummeson drog inledningsvis paralleller mellan årets sparkampanj och den kampanj för 10 år sedan, som syftade till ökad ordning och snygghet på arbetsplatsen och där stillfilmen "Hundra bilder i svart och vitt" ingick som ett led. Härefter redogjorde intendent B Wallgren i anslutning till stillfilmen "Läckande kranar" för sparkampanjens syfte och uppläggning.

Enligt samarbetsavtalet hör det till företagsnämndernas åligganden att bl.a. "verka för god hushållning med arbetskraft och material". Det är därför ganska naturligt, att företagsnämnderna fått bära huvudansvaret för kampanjen. Efter upptaktsmötet har sålunda lokala kampanjer startats i nämndernas regi, inriktade på sparmöjligheterna vid de olika driftsenheterna.

Sparkampanjen har lagts upp på olika sätt vid de olika avdelningarna och dotterföretagen. För ledamöter av Gruvavdelningens samarbetskommittéer visades "Läckande kranar" vid ett stort möte på Bjuvs Folkets Hus. Torkvakten Ferdinand Johansson i Nyvång kunde då peka på hur man sparat in 8 000 kr på en fyramånaders period genom att utan olägenhet tidvis stänga av ångan till torkrummen. Det var ett av exemplen i den givande diskussionen.

Under våren anordnades sedan ytterligare två sparkvällar, en i Höganäs för hela personalen vid Schakt Gustaf Adolf och en i Bjuv för de anställda vid Bjuvs gruva.

Inom Eldfasta avdelningen har filmen körts vid Bjuvsverkens samarbetskommitté och vid Tegel- och Murbruksfabrikernas samt i Byggnadskeramiska avdelningen vid dess kommitté i Höganäs och vid det första gemensamma sammanträdet för Hyllinge-Verken och Askofabriken i Nyvång. Centralverkstaden, Kraft- och Värmeavdelningen, Transportkontoret, Kemiska avdelningen, Centrallaboratoriet samt Slip i Lomma har också haft "Läckande kranar" på sitt program. Metallurgiska avdelningen tillämpade

systemet att först visa filmen och diskutera kampanjen vid det gemensamma sammanträdet, för att sedan närmare penetrera problemen vid sammankomster inom de tre i avdelningen ingående driftsenheterna.

"Enklare, mera, bättre", en film om rationalisering vid en mindre industri, inledde jämte "Läckande kranar" kampanjen vid Glasullbolaget, där man körde programmet i två omgångar först för företagets tjänstemän och förmän, och sedan för dess samarbetskommitté.

I slutet på april for "Läckande kranar" på mellansvensk turné. I Västervik samlades hela personalen i omgångar. Överingenjör Malte Nilsson berättade före varje visning om vad filmen syftade till och vart man kan komma genom effektiv och av alla bedriven sparsamhet. Och i Baskarp avrundade filmen företagsnämndens sammanträde.

I Trollhättan slutligen visades filmen vid en sammankomst med ett hundratal deltagare från Trollhätteverken och från grannföretag inom Stallbackaområdet.

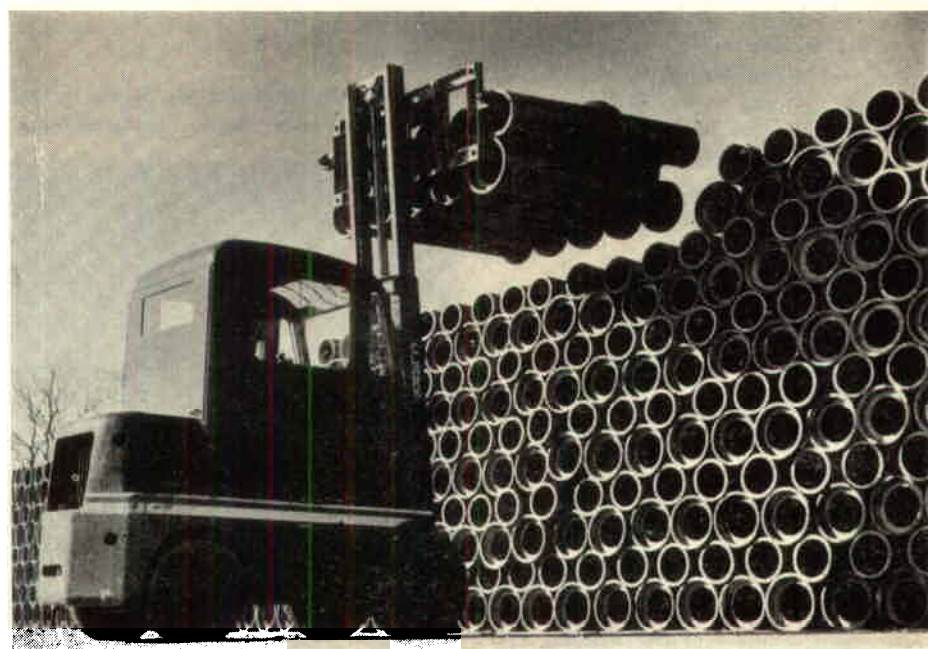
Diskussionen har på de flesta håll varit mycket livlig. Man har överallt varit på det klara med att kampanjen varit berättigad eller som Evald Johansson i Bjuv uttryckte saken:

— Alla bör vi spara — från högsta ledningen och ända ner. Och vi skall alla hjälpa till, så gott vi kan.

Redan har kampanjen på många håll lett till besparingar, och flera blir det säkert efter hand. Sparkampanjen är ju ingen engångsföreteelse. Sparsamhetstanken bör alltid vara levande. Vi vinner alla på det.

Roger

Ur stillfilmen "Läckande kranar": Och på tal om gummislitage så skulle vi vilja säga till truckförare: "Kör försiktigt utan last! De svagare bakhjulen har då den största belastningen. Men kör ändå försiktigare med last! Då har framhjulen fyra gånger så stor last som bakhjulen."

Bildningsverksamheten

På resande fot

Fyra veckors språkstudier i Cambridge i England har fru *Anna Sjöberg*, anställd på Orderavdelningens skrivcentral i Höganäs, idkat i sommar som Svenska Industritjänstemannaförbundets stipendiat. Det var fru Sjöbergs andra englandsbesök i samma syfte. 1951 deltog hon under en månad i Folkuniversitetets av göteborgsstudenterna anordnade kurs i engelska språket i St. Albans, 3 mil norr om London.

*

Till Milano reste i mitten av september förman *Tage Linde*, Verkstadsskolan, Höganäs, som erhållit Kommerskollegii genom Malmö Industriförening utdelade resestipendium för studier i utlandet. Målet för dessa var främst 4:e Europeiska Verktygsmaskinutställningen i Milano. Förman Linde har tidigare i studiesyfte vid olika tillfällen besökt Frankrike och Tyskland.

*

Förman *Uno Olsson*, Höganäs, har tack vare stipendium från Svenska Arbetsledareförbundet i sommar kunnat studera tegelindustrin i Tyskland. Han besökte ett tiotal platser och fick en god inblick i hur våldsam tysk fabriker utvecklats på kort tid. Förman Olsson passade också på att ta en titt på industrimässan i Hannover.

*

Sina kunskaper i engelska språket har fröken *Magda Bengtsson*, sekreterare till chefen för AB Höganäsmetoder i Höganäs, tränat upp på en 14-dagarskurs i juli kallad "English on Öland". Arrangör var Folkuniversitetet i Lund, och Byxelkrok hette den plats på norra Öland, där trettioålet kursdeltagare strålat samman. Infödda engelska lärare svarade för att utbytet blev bästa möjliga.

*

Många upplevelser hade *Henry Hansson* och *Gunnar Hansson*, Stengodsfabriken i Höganäs, som deltagare i Svenska fabriksarbetareförbundets första kurs om fackliga och politiska förhållanden i Frankrike, vilken hölls på Château de la Brévière i Compiègne i Frankrike. Nämnas kan färden genom det välputsade och leende Holland, studiebesöket på det franska glasbruket St. Gobain, utsikten från Eiffeltornet och resan genom Moseldalen, utfärden till de gallo-romanska fälten i Champlicu och besöket i katakomberna, tra-

fiken på Place de la Concorde och Champs Elysées. Intressant var bekantskapen med översättningstekniken vid de franska och engelska föreläsningarna, likaså inblickarna i ett annat folks tänkesätt och levnadsförhållanden, och utomordentligt gott var kamratskapet under hela resan bland 30 deltagande förbundsmedlemmar från olika delar av landet — allt enligt de båda begeistrade arbetskamraterna.

*

Några fogdar och gruvarbetare vid Gunnarstörpsverken bildade i höstas en sparfond för att kunna göra en tio-dagars studieresa till de Ruhrska kolgruvorna och gruvindustrierna i Tyskland sommaren 1954. Resan företogs i juli och blev en underbar upplevelse för de 14 deltagarna inklusive färdledaren, gruvingenjör Jan Cleyndert. De fick ett enastående mottagande och fick se modern maskinell kolbrytning i stor skala och många av de moderna gruvindustrier, Tyskland för närvarande förfogar över. Bland de platser, som besöktes, kan nämnas Gelsenkirchen, Bonn, Essen, Bochum och Köln.

*

Fröken *Bertha Hermansson*, sekreterare till försäljningsdirektören, och fröken *Margit Svensson*, sekreterare till ekonomidirektören, båda i Höganäs, har under sommaren deltagit i 4—5 veckors kurser i engelska språket i Winchester respektive St. Albans i England. I båda fallen anordnades kurserna av Folkuniversitetet i Göteborg.

Eleverna var riktigt duktiga, tyckte fru Maj-Britt Andersén från Ätvidabergs Industrier i Malmö, som undervisade i maskinräkning i Höganäsbolagets interna kontorsutbildning.

Sammanlagt åttahundrasextio timmar i Höganäsbolagets kontorsutbildning

Fyrtioåtta kontorselever och tjänstemän deltog i den kursverksamhet, som ingick i Höganäsbolagets interna kontorsutbildning läsåret 1953—54, omfattande företagskunskap, maskinskrivning, maskinräkning och stenografi. Sammanlagt redovisades 860 lektionstimmar.

Traditionell "examen" med samkväm hölls i Centrallaboratoriets konferensrum. Kursledaren, redaktör Ragnar Engberg, redogjorde för verksamheten, varav framgick, att undervisningen lämnats under arbetstiden med undantag för stenografi. I detta ämne har deltagandet varit frivilligt med en kurs för nybörjare och en fortsättningskurs. Dessutom har eleverna på egen hand studerat kontorskänedom.

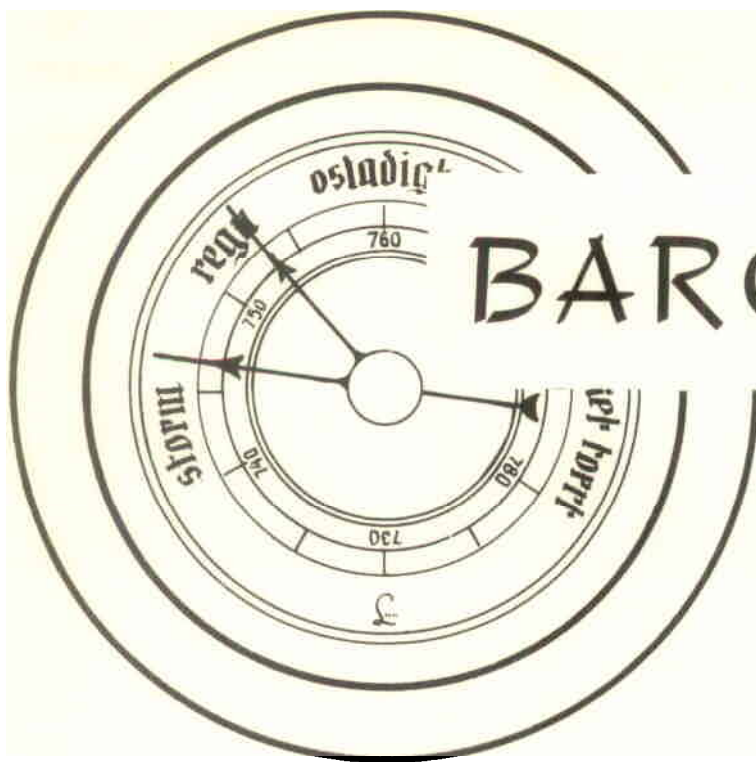
Intyg över genomgången utbildning överlämnades av direktionssekreteraren fröken Signe Åberg, och kontantpremier tilldelades följande: Edith Hanke, företagskunskap, Ewy Persson, maskinskrivning, Sonja Wallin, stenografi, nybörjare, Sonja Randow, stenografi, fortsättningskurs.

I examensprogrammet ingick visning av "Höganäsjournalen 1953".

Trettionio arbetsledare satte sig på skolbänken

På hösten förra året startades vid Höganäsbolaget en arbetsledarutbildning, som med få undantag är obligatorisk. Det var totalt 39 arbetsledare, som efter på sina håll rätt långt uppehåll åter satte sig på skolbänken. De flesta av dem har fullföljt första omgången av utbildningen.

Denna är upplagd som treårsplan och syftar till att ge huvuddelen av Höganäskoncernens arbetsledare en efter vars och ens befattning och erfarenhet lämplig och allsidig vidareutbildning. Den bygger i sitt inledande

EVALD JOHANSSON:

BAROMETERN

*Barometern på väggen är sjuk och svag:
vitaminbrist kan tydligen spåras.
Den vart sämre och sämre för varje dag
och är nere totalt sen i våras.*

*Det är sant, att den kanske ibland har måst
röra på sig ett par millimeter.
Lite fram och tillbaks mellan regn och bläst,
mera orkar ej min barometer.*

*Nu förstår jag, att det hjälper ej ett skvatt,
hur jag skruvar och skakar och knackar'n.
Men det konstiga är välan ändå, att
den kan stämma med vädret den rackar'n.*

Forts. fr. föreg. sida

skede på korrespondenskurser. Gruvfogdar och förmän vid fabriksdriften genomgår först grundkurs i arbetsledning, medan reparationsförmän, elektriker och motsvarande får studera grundkurs i verkstadsteknik. Efter dessa grundläggande kurser följer tre veckors arbetsledarekurs vid Arbetsledareinstitutet i Stockholm.

De som med godkänt betyg klarar av korrespondenskursen, får alla kostnaderna betalda av företaget. Ekonomisk hjälp lämnas också till de arbetsledare, som vid sidan av det ordinarie studieprogrammet tar initiativ till någon kurs, som kan bli till nytta för arbetet.

Sex studiecirklar har varit igång under vintern, men några arbetsledare har även bedrivit enskilda studier. Av de arbetsledare, som startade i höstas, hade 24 vid vårterminens slut hunnit klara av korrespondensomgången. Vid den examen, som hölls före midsommar, överlämnade kursledaren, kapten Allan Jungbeck, premier till de mest förtjänta. Högsta betyget hade förmännen Arthur Klang och Knut Persson, Höganäs, gruvfogde Karl Lindberg, Bjuv, förman John Lindkvist, Skromberga, och reparationsförmän Kuno Nyström, Billesholm.

Dessa fem arbetsledare fick som extra uppmuntran för det utmärkta sätt, på vilket de genomfört första delen av utbildningen, före-

taga en resa till Malmö med Kockums Mekaniska Verkstad och Malmö Läderfabrik som studiemål.

Verkstadsskolan i Höganäs har avslutat nionde läsåret

Fem elever tilldelades diplom, då Verkstadsskolan i Höganäs avslutade sitt nionde verksamhetsår. Det var Rolf Blomgren, Nils Eriksson, Kjell-Arne Johansson, Kjell-Erik Lindh och Sven-Erik Wallin som genomgått den 4-åriga kursen.

Avslutningen hölls i lässalen. Förman Tage Linde redogjorde först för skolans verksamhet under läsåret. 1:e ingenjör Malte Johansson förrättade därefter utdelning av diplom och premier och avtackade lärarna. Knut Möller erhöll premium som bäste elev i dagsskolan. Uppmuntrings- och flitpremium tilldelades Bengt Holst.

Läroverksadjunkt Gustaf Berglund, Höganäs, tidigare föreläsare och dessutom elev i skolan i kurs i maskinbearbetning för ingenjörer, talade om den stora betydelsen av yrkesutbildning och uttryckte sin glädje över det sätt, på vilket Verkstadsskolan skötes av ledningen.

I ett intressant kåseri betitlat "På väg framåt" berättade assistent Gunnar Jönning, Skyddskontoret, om sina år som aktiv idrottsman inom gång- och bågskytteporten. Han

belyste, att man inom idrotten liksom i det dagliga arbetet inte får något till skänks utan bara genom idogt strävande så småningom når resultat. Som avslutning visades idrottsfilmen "I helg och söcken".

Knut Möller, primus bland Verkstadsskolans elever läsåret 1953—54, visar de rätta handgreppen vid filning.

VETERANER som slutat sin tjänst

Nils Alm, Gunnarstorp, har varit gruvdriften trogen i 39 år. Han började i Billesholm men har arbetat den längsta tiden i Gunnarstorp. Alm är född i Vinslöv 1897.

Axel R Bengtsson, Höganäs, är smålänning, född i Lekaryd 1885. I 40 år har Bengtsson varit maskinreparatör vid Bolaget. En god yrkesman känd för sitt lugna och sansade uppträdande.

Karl Berg, Bjuv, är född i Halmstad i Skåne 1892. Med undantag för ett par år vid fabriksdriften före pensioneringen har han under 39 års anställning vid Bolaget arbetat i Bjuvs gruvor.

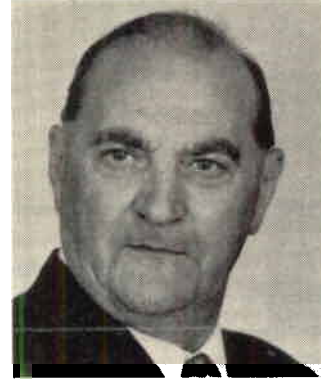
Albin Johansson, Bjuv, har arbetat vid Bolaget i ett halvsekel. Han är född i Bjuv 1887 och har sedan 13 års ålder varit selsatt vid fabriksdriften. I ungdomsåren mycket fotbollsbiten.

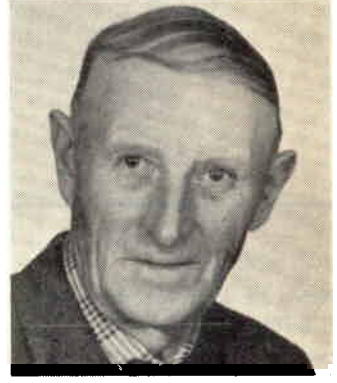
Adolf Karlberg, Höganäs, har i många år varit anställd på Steglinge Gård. Ett tiotal år före sin pensionering arbetade han på Bolagets fabriker. Karlberg är född i Vålinge 1883.

Adolf Magnusson, Höganäs, född i Kvidinge 1885, har i 38 år arbetat inom den keramiska tillverkningen vid Bolaget. En riktig "kärngubbe", som aldrig behövt anlita sjukkassan.

Karl Mattsson, Billesholm, föddes i Södra Vram 1888. Han har provat på olika arbetsuppgifter inom gruvdriften men varit selsatt på maskinverkstaden längsta tiden av 51 tjänsteår.

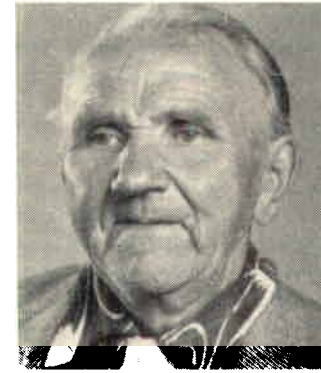
Carl Nilsson, Hyllinge, är född i Ekeby 1883. Han började vid fabrikena i Skromberga men har sedan sitt 18:e år arbetat i gruvorna på olika platser. Hade vid pensioneringen 50 tjänsteår.

Magnus Olsson, Höganäs, är född i Ronneby 1886. I 40 år har han arbetat på Bolagets Diverseavdelning, sedermera Fastighetsavdelning. Olssons hobby är musik framför allt annat.

Agaton Paradis, Bjuv, har arbetat vid Bjuvsverken i 52 år, först vid fabriksdriften men de flesta åren i gruvorna. Sin anställning slutade Paradis som vaktman. Han är född i Ask 1886.

Thomas Roslund är född i Höganäs 1885, och där har han vistats hela sitt liv. Som 12-åring började han på "Bruket" och arbetade de flesta av sina 55 tjänsteår vid Bolaget som elektriker.

Ernfriid Svensson, Höganäs, född 1885, lärde smedyrket i sin födelsestad Kristianstad. 1910 kom han till Höganäsbolagets Centralverkstad. Där stannade Svensson i 43 år.

Magnus Håkansson, Skromberga, blev koncernens mästerskytt

Inom Höganäs-koncernen startades i följande telefonmatch i skytte om nyuppsatt vandringspris för 5-mannalag. Skrombergaverken tog överlägset den första inteckningen. Vid årets tävling dokumenterade sig skrombergaskyttarna åter som de bästa inom koncernen och hemförde därmed för andra gång den vackra pokalen. Mästerskytt i hela tävlingen var Magnus Håkansson, Skromberga.

Bland sju lag med sammanlagt 86 skyttar uppnådde Skrombergaverken 702 poäng, följt av Slip, Västervik, 687, Bjuvsverken 672, Höganäsverken 662, Glasullsbolaget 631, Nyvångsverken 555 och Gunnarstorpsverken 518. Det segrande laget bestod av Magnus Håkansson, Knut Jonasson, Karl Pålsson, Egon Olsson och Lennart Olsson.

Stronga "höganäspojkar" vann fotbollskorp i Oxelösund. Bilden togs före en av de tio matcherna. Knäslående fr.v.: Ture Eriksson, Gösta Larsson, Erik Alfredsson, Stig "Lillis" Andersson, Ivan Håkansson. Stående fr.v.: Artur Persson, lagledare, Åke Berg, Fred Larsson, Gustav Johannesson, Helge Hansson, Kurt Nilsson, Stig Löfstedt.

Skrombergaverkens segrande lag i årets koncernskjutning. Fr.v.: Knut Jonasson, Karl Pålsson, Magnus Håkansson, Lennart Olsson och Egon Olsson.

I damklassen, som inte ingår i lagtävlingen, triumferade i år Gunvor Bengtsson, Höganäsverken, med det goda resultatet 139 poäng. På andra plats kom Ester Nyman, Västervik, 125 p., följt av Mona Jannesson, Höganäsverken, 118 p.

Höganäsarbetare triumferade i fotbollskorp i Oxelösund

Som bekant medverkar personal från Höganäs-koncernen vid uppförandet av det nya järnsvampsverket i Oxelösund. Det är förutom murare från Höganäsarbeten även verkstadsarbetare från Centralverkstaden i Höganäs med flera månaders arbetsuppgifter där uppe. Då det gäller att på bästa sätt lösa fritidsproblemen, har deltagande i en korpserie i fotboll varit ett trevligt inslag. Och det var ju ganska kuriöst, att "höganäspojkarna" gick och vann serien i konkurrens med fem andra lag.

En av spelarna, Gösta Larsson, lämnar följande kommentarer till deras uppmärksammade insats i korpen:

— Förutom Höganäs, som vårt namn var i korpen, deltog Hamnen, Järnvägen, Glasbruket, AB Centrifugälör och Kommunalanställda. Det blev således tio matcher att spela, och vi segrade med 15 poäng. Närmast kom Hamnen med 14 och Järnvägen med 11.

Under seriens gång har vi använt 15 spelare, vilket faktiskt är vad vi kan "skrapa" ihop här uppe. Dessa spelare är Stig "Lillis" Andersson, Åke Berg, Fred Larsson och jag själv från "Höganäsmurarna", Erik Alfredsson, Nils G. Andersson, Ture Eriksson, Ivan Håkansson, Gustav Johannesson och Einar Johansson från Höganäsarbeten samt Helge Hansson, Nils Johansson, Stig Löfstedt, Kurt

"BRÄNNPUNKTEN" • HÖGANÄSKONCERNENS PERSONALTIDNING

Ansvarig utgivare: P Eg. Gummeson
Huvudredaktör: B Wallgren
Andre redaktörer: R Kittel, R Engberg

Bidrag till nästa nummer av "Brännpunkten" måste vara Red. tillhanda senast den 10 oktober 1954

Copyright: Höganäs-Billesholms AB, Höganäs

Här tränar några tjänstemän i Höganäs golfspelets A och O, svingen. Instruktören Eric Fridlund, anställd på Utländska skeppningen och själv mästare i golf, förefaller belåten med sina elever.

Nilsson och Arne Rube från Centralverksstaden.

Vandringspriset, som vi tog en inteckning i, består av en tennstånka, skänkt av AB Centrifugalrör. Då vi inte har någon speciell lokal att ha den i, förvaras stånkan med Höganäs namn ingraverat i Kommunhuset i Oxelösund.

Höganästjänstemännen infresserade av golf

På initiativ av Höganäsbolagets Tjänstemannaförening har flera tjänstemän i Höganäs under sommarmånaderna deltagit i den instruktion i golf, som lämnats av företagets egen mästare, Eric Fridlund, anställd på Utländska skeppningen. Några av de nya utövarna av denna förnämliga sport visade mycket stora förutsättningar, och de har redan blivit så bitna av golfspelet, att de skaffat sig egen uppsättning klubbor. Vad tiden lider, kan vi kanske kora koncernmästaren i golf.

Ege

Tyska brottare besökte kompisar i Skromberga — gästade även Skrombergaverken

Sommarmånaderna är för det mesta semesternas och resornas förlovade tid, och så många som kan, sliter sig gärna fria för att göra ett besök på någon plats eller gästa någon bekant, som man tycker om. Visserligen skvalade regnet ner den mesta tiden av vår semester, åtminstone i Nordvästra Skåne, medan man på andra platser hade avsevärt vackrare väder.

Men det var inte alla som hade sin semester förlagd till "regnmånaden juli". Ett 40-tal tyska brottare, i det civila industriarbetare,

hade sin efterlängtnade ledighet i augusti och passade då på att gästa Ekeby Brottareklubb i Skromberga. Visserligen visade inte vädrets makter fram sin fagrade "nuna" för de tyska besökarna, då de som gäster besökte Skrombergaverken, men några större nederbörds-mängder noterades inte.

Den stora dagen inföll den 9 augusti. Brottareklubbens ordförande, verkstadsarbetare Inge Bohlin — känd storskytt vid koncernens korpsskjutningar — samt "brottande skolläraren" Sven Nilsson mötte de tyska gästerna i Hälsingborg, dit de anlät med färjan i egen buss. Framkomna blev de emottagna av ingenjör Ingvar Jansson, som sedan offrade ett par eftermiddagstimmar som ciceron för de sympatiska tyskarna och tyskorna.

Renligheten och ordningen frapperade de tyska industriarbetarna. Det var en fullkomlig överraskning för dem! Något liknande finns inte på de platser, där de arbetar. Där sätts alla resurser in, för att produktionen skall bli så stor som möjligt, utan tanke på trevnaden för de anställda. I truppen fanns även arbetare, som var anställda inom den keramiska industrin i sitt hemland. För dessa var det nästan hemlandstoner att gå omkring och titta på tillverkningarna av klinkerplattor och glaserade tegel. (Men jag tror inte de kommer upp i samma kvalité som vi i Skromberga, sign:s anm.)

Men allt var inte förstklassigt enligt gästernas mening. Vid vissa tillverkningar tyckte de, att det dammade för mycket. I den nya tyska industrin med ny maskinpark var sådana olägenheter eliminerade. Kanske tyskarnas besök kom olägligt, för just då pågick omfattande försök att ta bort den stora mängd damm, som de roterande borstarna vid

maskinerna i Torrpressavd. åstadkommer. Jag hoppas, att olägenheten är borta, när detta läses.

Skrombergaseger vid brottningsarna

Brottareklubben, som vid kvällens brottningar förstärkts med två billesholms- och två bjuvsbrottare, var ofin nog att klå sina första utländska gäster med hela 8—2. Enligt den tyska lagledningens utsago bestod truppen av idel storheter, med tyska och sachsiska mästare på löpande band. Men sign. ställer sig denna fråga: Var verkligen det förstärkta skrombergalaget så bra, trots att säsongen inte börjat, eller var den tyska brottningsporten så dålig, som resultatet visade?

Till våren, om inget oförutsett inträffar, ämnar Ekeby BK återgälda besöket och kommer då att göra Hannover i Sachsen osäkert.

E. O.

Problemspalten

I samband med "Brännpunktens" omläggning till flera nummer med färre sidor kommer innehållet att ytterligare koncentreras. Samtidigt utmönstras sådant material, som genom olika undersökningar bedömes vara mindre angeläget för läsekretsen. Av sistnämnda anledning kommer vi, åtminstone tills vidare, att upphöra med problemspalten. Skulle en överväldigande opinion anse, att spalten bör bibehållas, så får vi naturligtvis ompröva frågan. Men just nu återstår alltså bara att presentera

Lösning på "Näckrosen"

Eftersom bladmassan från en näckros för var dag fördubblar sin yta, så måste den täcka halva sjöns yta på 19 dagar. Följaktligen kan två näckrosor på samma tid täcka hela sjöns yta.

Priserna erövrades av:

Fru Anna Mauritzson, Valleberga 3, Ekeby, kr 15:—,
Elektriker Karl J V Johansson, Box 66, Gunnarstorp, kr 10:—,
Lastningsförmän Oscar Svensson, Postlåda 546, Nyväng, kr 5:—.

Schackspelare, oboj!

Från en schackspelare i Gunnarstorp har inkommit förslag att starta en schackturnering bland de anställda vid verken i nordvästra Skåne, eventuellt som en gren i Gruvspelen. För att utröna möjligheten bedes intresserade kontakta redaktör Ragnar Engberg, Höganäsbolagets Informationsavdelning.